

UVODNO IZLAGANJE NA SKUPU

Nikola Buble jedan je od, usuđujem se reći, veoma rijetkih etnomuzikologa u svjetskim razmjerima, čiji su život i djelo temeljito obrađeni u reprezentativnom monografskom izdanju. Pritom, dakako, imam u mislima knjigu autorica Lidije Vladić-Mandarić i Anči Leburić *Nikola Buble (1950. - 2015.): biografski opus i njegov (etno)muzikološki univerzum* u izdanju Sveučilišta u Mostaru iz 2019. godine. Pohvalno je i to da su profesorice Sveučilišta u Splitu Mirjana Sirišćević i Ivana Tomić Ferić 20. svibnja 2022. priredile znanstveni skup *Glazba kao dio života: kultura, tradicija, identitet* u spomen na prije sedam godina preminulog kolegu, da su za tu prigodu organizacijski združile Umjetničku akademiju i Festival dalmatinskih klapa u Omišu te da se, eto, *Bašćinski glasi* novim brojem opet pojavljuju u javnosti. Svibanjski znanstveni skup stvorio je nadahnjujući okvir za prisjećanja na različite aspekte života »čovjeka vedre prirode i plemenite duše« te za dodatna promišljanja njegove djelatnosti, koja je obuhvaćala razne uloge – »pomorca-brodostrojara, dirigenta, crkvenog orguljaša i etnomuzikologa, po nacionalnosti i državljanstvu Hrvata«.

Nikola je bio deset godina stariji od mene. Obojica smo studirali, u različitim razdobljima, kod istog profesora dalmatinskih i slovenskih korijena, akademika Jerka Bezića, koji je otvorenošću istraživačkih interesa i pristupa ustrajno širio vidokrug etnomuzikoloških promišljanja kako u Hrvatskoj, tako i u širem jugoslavenskom prostoru. Pamtim da je znao istaknuti Nikolinu ustrajnost u borbi za ideje u koje vjeruje i njegovu stvaralačku snagu. Imao je pritom u mislima u prvom redu njegovu magistarsku radnju i njegovu disertaciju, a kasnije je Nikola tu ustrajnost pokazao i u želji da upravo u Splitu omogući procvat etnomuzikologije osnivanjem prvog takvog doktorskog programa u Hrvatskoj. I doista, ono što se činilo neizvodivim unutar Sveučilišta u Zagrebu, Nikola je uspio realizirati u sklopu Sveučilišta u Splitu. Štoviše, utemeljio je i prvi i jedini etnomuzikološki časopis u Hrvatskoj – *Bašćinske glase* sa znakovitim podnaslovom *Južnohrvatski etnomuzikološki godišnjak*.

Među Nikolinim tamo objavljenim člancima posebno me se dojmio onaj o tamburi i mandolini u ozračju nacionalnog diskurza i simbolike 1990-ih. U jeku ratnih godina (1994) hrabro je tadašnjoj kulturnoj politici postavio dobro argumentirano pitanje je li tambura doista »hrvatskije« glazbalo od mandoline? Drag mi je i njegov članak o gangi, kojim je pokazao da ga osim klapskog pjevanja zanima i glazbeni svijet Dalmatinske zagore (i zapadne Hercegovine), dakle ne samo jadranska kuturno-etnografska zona nego i ona dinarska, koja predstavlja jasnu i nedvosmisleni poveznicu s kulturama šireg balkanskog prostora (1993).

Nikola je bio upućen u tada suvremene trendove u etnomuzikološkoj struci, a naročito ga je zanimao široki američki pogled na studij glazbe, utemeljen na spoznajama kulturne antropologije. Tako u njegovim publikacijama nailazimo na »kulturološki pristup glazbi« (2004), u kojem je glazba »dio života« (1997), a »glazbena kultura« figurira kao predmet etnomuzikološkog bavljenja glazbom.

Neposredno su nas povezale dvije situacije.

1: Kad je došlo vrijeme za doktorski studij njegove kćeri Jelene, oboje su željeli da glazbena znanja i vještine nadgradi studijem etnologije i kulturne antropologije. Premda je bilo moguće, Jelena je mogla upisati studij na Muzikološkom odsjeku Filozofskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani, želja za pridobivanjem antropološke širine je prevagnula, a kako sam etnomuzikološke predmete predavao u svim trima mogućim okruženjima u Ljubljani (na Muzičkoj akademiji, na odsjecima Filozofskog fakulteta za etnologiju i kulturnu antropologiju te za muzikologiju), imao sam zadovoljstvo biti njezinim mentorom. U disertaciji se kritički i s vremenskim odmakom nadovezala na očevu disertaciju o glazbenom životu Trogira. Sjećam se kako su roditelji ponosno došli u Ljubljano na kćerinu promociju u naziv doktorice znanosti i bilo mi je posebno drago što sam ih upoznao i u tom, za mene novom, obiteljskom ozračju.

2: Kad je Nikola već bio svjestan bolesti i osjećao da ga moći napuštaju, pozvao me je da predavanjima umjesto njega podržim doktorski studij etnomuzikologije na Sveučilištu u Splitu, što sam 2013. godine s veseljem i učinio. Zajedno sa svojom šrilanškom suprugom Lasanthi predstavio sam studentima »glazbu kao način života« u raznovrstnim svjetskim kontekstima. Oboje smo uživali u komunikaciji sa studentima Umjetničke akademije i vjerujemo da su i teoretski i praktični aspekti pedagoškog procesa pridonijeli širem razumijevanju fenomena glazbe. Na Fotografiji 1. predstavljena je demonstracija sjevernoindijske klasične glazbe, pri kojoj su izvođačica i općinstvo u bliskom kontaktu na zajedničkoj razini, dočim Fotografija 2 predstavlja studente i predavače pred zgradom Umjetničke akademije.

Vijest o Nikolinoj smrti nije bila iznenađenje, ali me svejedno jako ražalostila. Pridružio sam se dr. Jošku Čaleti, čijim smo autom u istom danu iz Zagreba došli na sprovod u Trogir i vratili se natrag. Tko god je nazočio Nikolinom sprovodu, zasigurno ga još i danas ima u sjećanju. Kakvo je iznenađenje to bilo za mnoge! Umjesto očekivanih klapskih pjesama, Nikola je još znatno prije smrti sam izabrao popularnoglazbene skladbe sa Splitskog festivala i ansambl koji će ih izvesti u sklopu sprovoda. Bila je to samo još jedna potvrda kako je poseban, osebujan čovjek bio.

Nedostaješ nam, dragi Nikola, ne samo svojoj obitelji, nego i prijateljima i kolegama. Srdačna hvala svima koji su omogućili održavanje znanstvenog skupa, a time i objavu ovog broja *Bašćinskih glasa* i koji su aktivnim sudjelovanjem omogućili ovo naše kolektivno prisjećanje i mnogostranost pogleda na Nikolin bogat i raznovrstan život, snagu i postignuća koja su nam izvor nadahnuća da budemo što bolji ljudi i profesionalci na području studija glazbe.

Fotografija 1: Dr. Lasanthi Manaranjanie Kalinga Dona predstavlja doktorskim studentima izvedbu sjevernoindijske klasične glazbe (*hindustani*). Split: Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu, 2013. Foto: Svanibor Pettan.

Fotografija 2: Studenti i profesori doktorskog studija etnomuzikologije nakon izvedbe predavanja. Split: pred Umjetničkom akademijom Sveučilišta u Splitu, 2013. Foto: iz zbirke Svanibora Pettana.

